

es¹? « Dicunt ei, Domine veni, et vide². » Quid est, « vide? » miserere. Videt enim Dominus, quando miseretur. Unde illi dicitur: « Vide humilitatem meam, et laborem meum, et dimitte omnia peccata mea³. »

XXI. « Lacrymatus est Jesus. Dixerunt ergo Judæi: « Ecce quomodo amabat eum⁴. » Quid est, « amabat eum? » Non veni vocare justos, sed peccatores in poenitentiam⁵. « Quidam autem ex ipsis dixerunt, non poterat hic qui aperuit oculos cæci, facere ut et hic non moreretur⁶? Qui noluit facere ut non moreretur, plus est quod facturus est, ut mortuus suscitetur.

XXII. « Jesus ergo rursus fremens in semetipso, venit » ad monumentum⁷. » Fremat et in te, si disponis reviviscere. Omni homini dicitur, qui premitur pessima consuetudine: « Venit ad monumentum. Erat autem spe- » lunca, et lapis superpositus erat ei. » Mortuus sub lapide, reus sub lege. Scitis enim quia Lex quæ data est Judæis, in lapide scripta est. Omnes autem rei sub lege sunt⁸: bene viventes cum lege sunt. Justo lex posita non est⁹. Quid est ergo, « Lapidem removete¹⁰? » Gratiam prædicate. Apostolus enim Paulus ministrum se dicit novi Testamenti, non litteræ, sed spiritus: nam littera, inquit, occidit, spiritus vivificat¹¹. » Littera occidens, quasi lapis est premens. « Removete, inquit, lapidem. » Removete Legis pondus: gratiam prædicate. « Si enim » data esset lex, quæ posset vivificare, omnino ex Lege » esset justitia. Sed conclusit omnia Scriptura sub pec- » cato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur creden- » tibus¹². » Ergo removete lapidem.

¹ Gen. iii, 9. — ² Joan. xi, 34. — ³ Psal. xxiv, 18. — ⁴ Joan. xi, 35, 36. — ⁵ Matth. ix, 13. — ⁶ Joan. xi, 37. — ⁷ Ibid. 38. — ⁸ Exod. xxxi, 18. — ⁹ 1 Tim. i, 9. — ¹⁰ Joan. xi, 39. — ¹¹ 2 Cor. iii, 6. — ¹² Galat. iii, 21, 22.

XXIII. « Dicit ei Martha soror ejus qui mortuus fuerat: » Domine, jam foetet, quatrduanus enim est. Dicit ei Je- » sus: Nonne dixi tibi, quoniam si credideris, videbis » gloriam Dei¹? » Quid est, « Videbis gloriam Dei? » Quia et putentem et quatrduanum resuscitat. « Omnes » enim peccaverunt, et egent gloria Dei²: » et, « Ubi » abundavit peccatum, superabundavit et gratia³. »

XXIV. « Tulerunt ergo lapidem. Jesus autem elevatis » sursum oculis, dixit: Pater gratias ago tibi, quoniam » audisti me: ego autem sciebam quia semper me audis; » sed propter populum qui circumstat, dixi, ut credant » quia tu me misisti. Hæc cum dixisset, magna voce cla- » mavit⁴. » Fremuit, lacrymavit, voce magna clamavit. Quam difficile surgit, quem moles malæ consuetudinis premit! Sed tamen surgit: occulta gratia intus vivifica- » tur: surgit post vocem magnam. Quid est factum? « Voce » magna clamavit, Lazare, veni foras. Et statim prodiit » qui fuerat mortuus, ligatus manus et pedes institis: et » facies illius sudario erat ligata⁵. » Quomodo processit ligatis pedibus miraris, et non miraris quia surrexit qua- » triduanus? In utroque potentia Domini erat, non vires mortui. Processit, et adhuc ligatus est: adhuc involutus, tamen jam foras processit. Quid significat? Quando con- » temnis, mortuus jaces: et si tanta quanta dixi contemnis, sepultus jaces: quando confiteris, procedis. Quid est enim procedere, nisi ab occultis velut exeundo manifestari? Sed ut confitearis, Deus facit magna voce clamando, id est, magna gratia vocando. Ideo cum processisset mortuus ad- » huc ligatus, confitens et adhuc reus; ut solverentur pec- » cata ejus, ministris hoc dixit Dominus, « Solvite illum, et

¹ Joan. xi, 39, 40. — ² Rom. iii, 23. — ³ Id. v, 20. — ⁴ Joan. xi, 41-43. — ⁵ Ibid. 44.

sinite abire ¹. » Quid est, « Solvite, et sinite abire? » Quæ solveritis in terra, soluta erunt et in cœlo ². »
 XXV. « Multi ergo ex Judæis qui venerant ad Mariam » et viderant quæ fecit Jesus, crediderunt in eum : quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisæos, et dixerunt » eis quæ fecit Jesus ³. » Non omnes ex Judæis qui convenerant ad Mariam, crediderunt, sed tamen multi. « Quidam vero ex eis, » sive ex Judæis qui convenerant, sive ex eis qui crediderant, « abierunt ad Pharisæos, et » dixerunt eis quæ fecit Jesus : » sive annuntiando ut et ipsi crederent, sive potius prodendo ut sævirent. Sed quomodolibet et a quibuslibet, ad Pharisæos ista perlata sunt.

XXVI. « Collegerunt Pontifices et Pharisæi concilium » et dicebant, Quid facimus ⁴? Nec tamen dicebant, Cre-
 damus. Plus enim perditii homines cogitabant, quomodo nocerent ut perderent, quam quomodo sibi consulerent ne perirent : et tamen timebant, et quasi consulebant. « Dicebant enim, Quid facimus? Quia hic homo multa » signa facit : si dimittimus eum sic, omnes credent in » eum; et venient Romani, et tollent nostrum locum » et gentem ⁵. » Temporalia perdere timuerunt, et vitam æternam non cogitaverunt; ac sic utrumque amiserunt. Nam et Romani post Domini passionem et glorificationem, tulerunt eis et locum et gentem, expugnando et transferendo : et illud eos sequitur quod alibi dictum est : « Filii autem regni hujus ibunt in tenebras exteriores ⁶. » Hoc autem timuerunt, ne si omnes in Christum crederent, nemo remaneret qui adversus Romanos civitatem Dei templumque defenderet : quoniam contra ipsum tem-

¹ Joan. xi, 44. — ² Matth. xvi, 19. — ³ Joan. xi, 45, 46. — ⁴ Ibid. 47. — ⁵ Ibid. 48. — ⁶ Id. viii, 12.

plum, et contra suas paternas leges doctrinam Christi esse sentiebant.

XXVII. « Unus autem ex ipsis Caiphas cum esset pontifex anni illius, dixit eis : Vos nescitis quidquam, nec » cogitatis quia expedit nobis ut unus moriatur homo » pro populo, et non tota gens pereat. Hoc autem a se » metipso non dixit, sed cum esset pontifex anni illius, » prophetavit ¹. » Hic docemur etiam per homines malos prophetiæ spiritum futura prædicere : quod tamen Evangelista divino tribuit sacramento, quia pontifex fuit, id est, summus sacerdos. Potest autem movere quomodo dicatur pontifex anni illius, cum Deus unum constituerit summum sacerdotem, cui mortuo unus succederet. Sed intelligendum est, per ambitiones et contentiones inter Judæos postea constitutum ut plures essent, et per annos singulos vicibus mintrarent. Nam et de Zacharia hoc dicitur : « Factum est autem cum sacerdotio fungeretur in ordine » vicis suæ ante Deum, secundum consuetudinem sacerdotii, sorte exiit ut incensum poneret, ingressus in templum Domini ². » Hinc apparet plures eos fuisse, et vices suas habuisse ³ : nam incensum non licebat ponere nisi summo sacerdoti. Et forte etiam unum annum plures administrabant, quibus alio anno alii succedebant, ex quibus sorte exibat quis, ut incensum poneret. Quid est ergo quod prophetavit Caiphas? « Quia Jesus moriturus erat » pro gente : et non tantum pro gente, sed ut filios Dei » qui erant dispersi, congregaret in unum ⁴. » Hoc Evangelista addidit : Nam Caiphas de sola gente Judæorum prophetavit, in qua erant oves, de quibus ait ipse Dominus : « Non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus » Israel ⁵. » Sed noverat Evangelista esse alias oves, quæ

¹ Joan. xi, 49-51. — ² Luc. i, 8. — ³ Exod. xxx, 7. — ⁴ Joan. xi, 51, 52. — ⁵ Matth. xv, 24.